

AMBITIES EN VISIE GEMEENTE OOSTZAAN EN WORMERLAND M.B.T. HET SOCIAAL DOMEIN

Er is een aantal redenen waarom een strategische visie nodig is.

Ten eerste willen de gemeenten Oostzaan en Wormerland de inwoner integraal bedienen en benaderen. Zo geven we invulling aan het idee van de transformatie; gericht op preventie, integraliteit en eenvoud. Het is dan belangrijk dat er op de verschillende deelterreinen in het Sociaal Domein samenhang ontstaat. Op die wijze sluiten beleid en uitvoering op gebieden als leefbaarheid welzijn, gezondheid, zorg, jeugd, werk en inkomen als vanzelf op elkaar aan.

Ten tweede zorgt dit ervoor dat de organisatie efficiënt en effectief kan werken. Wanneer er nieuw beleid binnen het Sociaal Domein nodig is, vormt de strategische visie het inspiratiekader voor dat beleid.

De visie geeft de koers aan en het maakt het handelen van de gemeente transparant en voorspelbaar. Zowel de inwoner als de verschillende samenwerkingspartners kennen de uitgangspunten van de gemeenten en kunnen daarnaar handelen.

De missie van Oostzaan en Wormerland luidt als volgt:

We investeren in de kracht van de samenleving en hebben oog voor de menselijke maat.

Iedereen in Oostzaan en Wormerland mag en kan meedoen.

Inwoners die ondersteuning nodig hebben, vinden die gemakkelijk en dichtbij.

1. DOEL VAN DE VISIE SOCIAAL DOMEIN

De visie is bedoeld als (inspiratie)kader voor de wijze waarop de gemeenten Oostzaan en Wormerland de samenleving willen benaderen en organiseren. Ook is het een kader voor de integrale beleidsnota en verordeningen die later volgen.

De visie Sociaal Domein is ontwikkeld langs drie lijnen:

- De transformatie Sociaal Domein gericht op eenvoud, integraliteit, preventie en innovatie;
- De inwoner met zijn vraag staat centraal: de leefwereld van de inwoner (inhoud) is leidend en de systeemwereld van de gemeente (vorm) is volgend en ondersteunend;
- Naar een inclusieve samenleving waarin iedereen mee mag en kan doen.

Het sociaal domein is zeker nog geen afgebakend domein. In oorsprong omvat het alleen de drie decentralisaties (Jeugdwet, Wmo en Participatiewet). Bekijken we het vanuit een brede insteek dan worden ook domeinen als veiligheid, wonen en ruimte, sport en cultuur, onderwijs en kinderopvang en de dienstverlening vanuit de sociale basis (zoals welzijn) tot het sociaal domein gerekend.

In dat opzicht lopen ook in regionaal verband al een aantal samenwerkingsinitiatieven. Denk aan "Perspectief op Werk", een project voor leerlingen van de praktijkscholen met het uitstroomadvies; werk en indicatie banenafspraken en het project "Allen voor één" (AVE) beoogt het verbeteren van de netwerksamenwerking zorg & veiligheid en de processen op alle niveaus beter op elkaar af te stemmen, met als uiteindelijk doel passende, snelle en betere hulp voor inwoners te realiseren.

2. TRANSFORMATIE

De transitie is inmiddels een feit. De taken in het kader van de Jeugdwet, Wmo en Participatiewet zijn overgenomen van de landelijke en provinciale overheid en ingepast in de gemeentelijke organisaties. De continuïteit is daarmee geborgd, maar de maatschappelijke winst die de achtergrond vormde van de decentralisaties is nog niet gerealiseerd.

De beweging die dat wel mogelijk maakt, noemen we de transformatiefase. Transformatie gaat over de opgave om het daadwerkelijk anders te doen. Bij transformatie komen inhoudelijke verbetering en vernieuwing aan bod. Het gaat dan om de omslag van complexe, verkokerde ondersteuning veraf naar eenvoudige-, integrale-en preventieve ondersteuning dichtbij. Door het onderbrengen van deze taken bij de gemeente is het mogelijk de vraag van de inwoner in zijn geheel op te pakken, versterken van zijn/haar omgeving, hulp- en steunorganisaties en dichtbij totaaloplossingen te bieden. Niet gehinderd door de grenzen van de individuele wetten.

3. BEPERKINGEN IN MOGELIJKHEDEN DOOR FINANCIËLE KADERS

Het rapport 'Sociaal domein op koers? Verwachtingen en resultaten van vijf jaar decentraal beleid' maakt de balans op en concludeert dat de decentralisaties in het sociaal domein nog niet alles hebben gebracht wat ervan werd verwacht.

Bij de overheveling van taken naar de gemeenten werden de bijbehorende budgetten direct gekort. Het onderzoek laat echter zien dat gemeenten minder mogelijkheden hebben om het goedkoper te doen dan verwacht. Dit komt doordat de verwachte 'eigen kracht' of hulp uit eigen netwerk niet altijd mogelijk of voldoende is. Niet alles en iedere situatie is maakbaar. Daarnaast leidt investeren in preventie en lichte voorzieningen, zoals sociale teams, niet onmiddellijk tot afname van het gebruik van zwaardere voorzieningen.

Beide gemeenten kampen met stijgende kosten op het sociaal domein en daarmee met oplopende tekorten. Efficiënter werken door de samenwerking te zoeken blijkt een lang proces dat vaak eerst om een investering vraagt. De financiële beperkingen vraagt om politieke keuzes en creativiteit. De noodzaak om het sociaal domein ook financieel in samenhang te benaderen is hoog. We investeren daarom in het verbeteren van rapportages en stuurinformatie.

4. DE INWONER CENTRAAL

In het collegeprogramma van de gemeente Oostzaan en Wormerland treffen we op het gebied van het Sociaal Domein de volgende ambitie:

'In Oostzaan en Wormerland staat niemand aan de kant. Wie zorg, hulp, werk of inkomen van de gemeente nodig heeft, krijgt een goed afgestemde oplossing op maat. De menselijke maat staat hierbij voorop. De toegang tot voorzieningen is laagdrempelig; inwoners weten waar ze terecht kunnen. Onze ambitie is dat inwoners (kunnen) meedoen en dat hierbij zo veel mogelijk gebruik wordt gemaakt van hun zelfredzaamheid. Bij een ondersteuningsvraag kijken we in eerste instantie wat inwoners zelf kunnen doen. Als ze dingen niet kunnen, helpen we hen – als dit kan – zelfredzaam te worden. Inwoners creëren op eigen kracht en binnen hun eigen netwerk kansen en mogelijkheden om naar vermogen mee te doen in de samenleving. Daar waar het eigen netwerk en voorliggend veld niet toereikend zijn, kan een inwoner een beroep doen op ondersteuning vanuit de gemeente. Voor de meest kwetsbare inwoners is er een vangnet beschikbaar, bijvoorbeeld op basis van de Jeugdwet, de Wmo of de Participatiewet.'

De leefwereld is de wereld vanuit de ogen van onze inwoners. De systeemwereld is de wereld van regels, beleid, protocollen en prestatie-indicatoren. In de ambitie van de Oostzaan en Wormerland staat de leefwereld centraal en de systeemwereld sluit daarop aan. De leefwereld is het uitgangspunt geweest bij het opstellen van deze visie. Het is belangrijk om hier steeds bewust van te zijn.

Inwoners met een hulpvraag willen hulp en daarbij zomin mogelijk belast worden door regels en procedures. Een aantal voorbeelden:

De vader wil geen beschikking, maar hulp voor zijn onhandelbare kind. De oudere zit niet te wachten op een indicatie, maar wil graag geholpen worden in het huishouden. De buurman wil gewoon een baan en inkomen om zo mee te kunnen doen in de samenleving en geen re-integratietraject of verplichte tegenprestatie.

Door met inwoners in gesprek te gaan, zichtbaar te zijn in de wijk en op huisbezoek te gaan, komen we letterlijk en figuurlijk dichtbij de leefwereld van onze inwoners. We realiseren ons hierbij dat de leefwereld van vandaag niet de leefwereld van morgen is.

Wel moet duidelijk zijn, dat elke regeling grenzen kent. De aanvraag kan afgewezen worden of de inwoner kan ontevreden zijn met de toegekende hulp. In alle gevallen moet een beslissing transparant zijn, schriftelijk onderbouwd worden en moet aangegeven worden op welke manier beroep tegen het besluit mogelijk is.

5. INCLUSIEVE SAMENLEVING

Zowel Wormerland als Oostzaan willen een inclusieve samenleving zijn. Een samenleving die open staat voor iedereen en waarin iedereen kan meedoen. In clubs en verenigingen, op school, op het werk of in de buurt. Het maakt niet uit wat je leeftijd, culturele achtergrond, inkomen, gender, talenten of beperkingen zijn. Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties geven we vorm aan die inclusieve samenleving.

Dat iedereen mee kan doen, betekent dat we mensen kansen willen bieden in de samenleving in plaats van binnen aparte voorzieningen. Wijken, werkgevers en organisaties moeten hier op toegerust zijn. Hierdoor gaan kinderen met een beperking zoveel mogelijk naar de reguliere basisschool in de buurt. We helpen scholen om goed onderwijs te kunnen bieden aan alle kinderen. In Wormerland en Oostzaan kun je gewoon in (de buurt van) je vertrouwde wijk blijven wonen als je ouder wordt of (psychische, lichamelijke of verstandelijke) beperkingen hebt. En voor inwoners die op de arbeidsmarkt langs de kant staan spant de gemeente zich in ze aan het werk te helpen in de regio. Maar een inclusieve samenleving geeft ook ruimte aan mensen voor wie prikkelarm, passend onderwijs, beschut werk, professionele dagbesteding of woonruimte in een rustige woonomgeving de beste oplossing is. Een gezonde woonomgeving waarbij aandacht is voor de inrichting en een gezonde leefstijl.

De beweging naar inclusief is breed en vraagt iets van de totale samenleving. Denk aan de toegankelijkheid van de openbare ruimte en gebouwen. Maar ook het opnemen van verschillende doelgroepen in onze samenleving.

6. UITGANGSPUNTEN EN AMBITIE

Om die visie meer concreet te maken en focus te geven, richten we ons op onderstaande uitgangspunten. Deze zijn ontleend aan de VNG agenda Inclusieve Samenleving en de tien beloftes van de decentralisatie en getoetst aan het collegeprogramma.

De uitgangspunten sluiten aan bij de eerder beschreven drie lijnen waarlangs wij de visie schrijven.

1. Meer kinderen en jongeren van 0-27 benutten hun kansen en talenten, zo nodig met hulp.
2. Meer (jong)volwassenen doen naar vermogen mee in de samenleving, waar mogelijk via betaald werk.
3. Nieuwkomers in Wormerland en Oostzaan integreren sneller in de samenleving met een duurzaam resultaat.
4. Inwoners met (dreigende) problematische schulden krijgen eerder, beter en sneller steun.
5. Meer inwoners leven gezonder zodat ze beter functioneren en minder zorg nodig hebben.
6. Inwoners zijn zelfredzamer door meer gelijkwaardige, integrale en laagdrempeliger ondersteuning en zorg in eigen omgeving.
7. Inwoners voelen zich meer eigenaar van lokale voorzieningen en hebben hier meer over te zeggen.
8. We verminderen de administratieve last bij professionals in de zorg. Hierdoor is er meer tijd voor hulpvragen.
9. We stellen de leefwereld van de inwoners centraal en laten daar de systeemwereld zoveel mogelijk op aansluiten.
10. Hulp voor onze inwoners is dichtbij en snel beschikbaar.
11. We leggen verbinding tussen de verschillende domeinen binnen en buiten de gemeentelijke organisatie (zoals het Sociaal Domein, het domein Veiligheid en Huisvesting).
12. We sluiten niemand uit en passen waar nodig maatwerk toe.